

De Toorts

77

Februari 2009 Jaargang 26

IVN Zuid-Kennemerland

Onkruid is het verzet van de natuur
tegen het bewind van de tuinlieden

Oskar Kokoschka

De Toorts is het blad van IVN Zuid-Kennemerland. Het IVN, Vereniging voor natuur- en milieueducatie, is een vereniging van vrijwilligers, die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu. Meer dan 17.000 leden zetten zich actief in voor natuur en milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten. Verspreid over Nederland heeft het IVN ruim 174 afdelingen.

Bestuur

<i>Voorzitter</i>	Jany van Dijk, J. v. Heemskerklaan 12, 2121 XZ Bennebroek, 06-557 059 35
<i>Secretaris</i>	Ouko Beuving, Burg. van Niekerklaan 37, 2182 GL Hillegom, 0252-519325, o.beuving@ziggo.nl
<i>Penningmeester</i>	Robbert-Jan de Bruijne, Esdoornkade 13, 2101 WN Heemstede, 023-5474362, penningmeester@ivnzk.nl
<i>Lid</i>	Rob Veening
<i>Postadres</i>	J. v. Heemskerklaan 12, 2121 XZ Bennebroek
<i>E-mail</i>	bestuur@ivnzk.nl
<i>Gironummer</i>	5007954 t.n.v. IVN Zuid-Kennemerland te Heemstede

Ledenadministratie

Herm Zweerts, Madoerastr. 6, 2022 ZM Haarlem, 023-5277227, hermez@xs4all.nl

Coördinatoren werkgroepen

<i>Cursussen</i>	vacature	cursus@ivnzk.nl
<i>Excursies</i>	Helga Frömming (tijdelijk)	heksenhuisje@gmx.com
<i>Groene Winkel</i>	Sietse Terpstra	023-5425205 groenewinkel@ivnzk.nl
<i>Kinderen</i>	Frank Jansen	023-5290984 kinderen@ivnzk.nl
<i>Lezingen</i>	vacature	
<i>Natuurbelangen</i>	Hans Kerkhoff	023-5288577 natuurbelangen@ivnzk.nl
<i>Natuurwerkgroep</i>	Marc van Schie	023-5351239 natuur@ivnzk.nl
<i>Oeverwaluwen</i>	Herm Zweerts (tijdelijk); gegevens, zie boven	
<i>Toorts</i>	Jonne Misset	023-5274950 toorts@ivnzk.nl

Aangevraagde excursies

Yneke Bettink 023-5254995

Materiaalcoördinator

Leo v/d Brugge, Gen. Bothastraat 91, 2021 JS Haarlem, 023-5261584, materiaal@ivnzk.nl

Webmasters

Jan-Willem Doornenbal, Ok Overbeek, webbeheer@ivnzk.nl

Mediacontacten

Marc van Schie, 023-5351239, publiciteit@ivnzk.nl

Promotie-activiteiten

Sietse Terpstra, Twijderslaan 44, 2012 BK Haarlem, 023-5425205, sietseterpstrahaarlem@gmail.com

Inhoud

Zakelijk	2
Van de redactietafel	3
IVN-ZK online	3
Werkgroep Natuurbelangen	4
Bestuur@IVNZK: vrijheid	5
Nieuwjaar 2009	5
Vogelexcursies	6
Stinzenplanten	7
Een kleine wilde oase	8
De voorjaarsbode	9
25 jaar Toorts	10
Rondje Heksloot	12
Paasmaanexcursie	13
IVN Zee-evenement	14
Straatje-om: Villa Schoonzicht	15
De Haarlemmer Hout	16
Activiteitenprogramma	17

Colofon

Druk

Paswerk Grafisch, Cruquius

Papier

100% zuur- en chloorvrij papier

Opmaak en vormgeving

(www.)mededeler(.nl)

Redactie De Toorts

Jan-Willem Doornenbal, Marisca van der Eem, Theo Litjens en Jonne Misset

In dit nummer bijdragen van

Dik Vonk, Yneke Bettink, Roos Waaijer, Eric van Bakel en Hans Kerkhoff.

De volgende Toorts komt half juni 2009 uit. Kopij hiervoor kunt u vóór 1 mei digitaal aanleveren via toorts@ivnzk.nl.

De jaarbijdrage is voor leden minimaal € 16,50 en voor donateurs minimaal € 15. Leden en donateurs ontvangen driemaal per jaar De Toorts. Leden ontvangen tevens het kwartaalblad 'Mens en natuur' van IVN Nederland.

Van leden wordt verwacht dat zij actief zijn binnen de afdeling.

Uitgebreide informatie over het IVN Zuid-Kennemerland is te vinden op de website www.ivnzk.nl.

Van de redactietafel

Wat een heerlijk idee. In de tijd dat we bezig zijn deze Toorts te maken, is het koud en waterig. En als straks De Toorts verschijnt, zijn we alweer op weg naar de lente toe.

Wij proberen u dan ook uit uw tent te lokken. Ga eens lekker naar buiten, bijvoorbeeld op zoek naar stinsenplanten. Stadsecoloog Dik Vonk vertelt u er meer over en geeft tips waar u op moet letten. Wilt u liever stinsenplanten bekijken met een gids, kijk dan in ons activiteitenprogramma: eind maart en begin april kunt u met ons mee op excursie. En natuurlijk bent u traditioneel de Paasmaandag welkom op Thijsse's Hof.

Het is ook geweldig om naar buiten te gaan in de aanloop naar de lente. Oren en ogen wijd open en op zoek naar vogels. Juist nu de bomen nog niet in blad staan, zult u de vogels makkelijker ontdekken. Maar ook vanuit uw kamer is het heel goed mogelijk allerlei vogels in uw tuin te ontdekken. Marisca van der Eem kon dit keer haar Straatje Om niet maken, en vertelt hoe ze dat opgelost heeft. We hopen dat u ook achter het raam heeft gezeten in het laatste weekeinde van januari, want dan heeft u vast meegedaan aan de Tuinvogeltelling.

Niet een Straatje Om maar een Rondje Heksloot, dat doet Roos Waaijer elke dag. Dit keer heeft ze voor u haar rondje beschreven. Roos zegt: "Ik weet niet veel van de natuur, maar het is wel zo dat als je steeds hetzelfde rondje loopt, je meer gaat opvallen."

Yneke Bettink probeert u ook naar buiten te lokken door haar beschrijving van de Hazelaar, die op het moment dat De Toorts uitkomt, prachtig in bloei staat. En Eric van Bakel wil u vlak voor Pasen graag uitleggen waar de Paashaas vandaan komt en dat doet hij met een hazenexcursie in de Hekslootpolder. Als afsluiter wijs ik u er graag op dat het blad dat u nu leest, al meer dan 25 jaar wordt gemaakt door vrijwilligers van onze afdeling. Het was bijna onopgemerkt voorbij gegaan, maar het redactieteam is even het stoffig archief ingedoken om u te laten zien hoe de eerste Toortsen eruit zagen.

Jonne Misset

IVN-ZK online

Wellicht leest u, naast de Toorts, ook de website van IVN-ZK. De afgelopen jaren is de site op zorgvuldige wijze opgebouwd en bijgehouden door Huib Koel en Jacqueline van Klaveren. Naast informatie over IVN-ZK en de werkgroepen bevat deze beschrijvingen van interessante gebieden in onze regio en veel foto's en natuurweetjes.

Sinds 1 januari is er van alles veranderd: Huib en Jacqueline richten zich op andere bezigheden, ondergetekende beheert nu de site, en is op zoek naar nieuwe huisvesting voor de site. Op een locatie waar het makkelijker is de informatie actueel te houden, de activiteitenagenda te raadplegen en met meer mensen natuurnieuws te brengen. Binnenkort worden de vorderingen breder gepresenteerd.

Het webadres blijft (voorlopig) hetzelfde: www.ivnzk.nl, dus ga daar maar gewoon weer kijken.

Jan-Willem Doornenbal

**Nationaal Park
Zuid-Kennemerland**

Het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK) overkoepelt een groot aantal gebieden in deze regio, onder meer Heerenduinen, Midden-Herenduin, Duin en Kruidberg, De Kennemerduinen, Caprera, Brouwerskolkpark, Kraansvlak, Elswout, Middenduin en Koningshof. Hierboven ziet u het nieuwe logo, onder een winterse foto uit dit gebied.

Winterse hertenbaan op Elswout. Foto: Marijke Dirkson

Werkgroep Natuurbelangen

- Waarom is de natuur zo vaak de sluitpost?
- Moet het dan altijd om geld gaan?
- Waar komt die neiging tot overdreven netheid toch vandaan?
- Gras is toch een middelhoge plant en brandnetels en bloeiende klimop horen er toch ook bij?

Dit zijn zo van die verzuchtingen die we allemaal regelmatig zullen maken bij het lezen van de krant en bij het lopen door de eigen wijk, waar de 'landjes' verdwenen zijn

en de slordige bosjes plaats hebben gemaakt voor steeds geschoren gras terwijl het regenwater niet meer verwerkt kan worden omdat de tuinen grotendeels bestraat zijn. Bij het ontwerpen van plannen op lokaal en regionaal niveau wordt weliswaar steeds vermeld dat het om een groen ontwerp gaat, maar in de praktijk blijkt toch vaak dat woningbouw, recreatie en horecafiliteiten meer aandacht hebben gekregen dan de natuurlijke aspecten. Kortom, voor een groene club als het IVN is het vaak moeilijk om de lol van verwenhotels, kanovijvers, aangeharkte parken en vroegtijdig gemaaide bloemrijke bermen in te zien, terwijl het niet eenvoudig is om een natuurlijk tegenwicht te vormen als het om gevormde plannen gaat.

Dit is de aanleiding geweest om de Werkgroep Natuurbelangen op te zetten, wat aansluit bij de

Commissie Belangenbehartiging die in 2007 op verzoek een advies in deze richting aan het bestuur van het IVN-ZK heeft uitgebracht. Dit alles als uitwerking van een onderdeel van het afdelingsbeleidsplan 'Zicht op 2010'. De werkgroep, die voorlopig bestaat uit Willem Holthuisen, John Krant, Ronald van Zon en ondergetekende, is dus in de oprichtingsfase, waarbij de (voorlopige) doelstelling als volgt is geformuleerd:

"Het bevorderen van de belangen van

de natuur in Zuid-Kennemerland door zowel op uitnodiging als op eigen initiatief in een zo vroeg mogelijke fase namens het IVN-ZK te worden betrokken bij plannen van de lokale overheden, om de natuurlijke aspecten en mogelijkheden daartoe de aandacht te geven die ze verdienen".

In dit verband vinden we het van essentieel belang dat de gemeentelijke beleidsmakers ons niet zien als een actiegroep, maar als gesprekspartner waarmee overleg in een vroege planningsfase zinvol is. Het is dan ook de bedoeling dat bij alle gemeentes van de regio één of twee leden van onze werkgroep door het bestuur worden gemandateerd die het IVN-ZK bij planmatige gesprekken vertegenwoordigen.

Kortom, we willen een poging doen om, uitgaande van de goede bedoelingen van alle betrokkenen maar met een kritisch oog voor het hellend vlak waarop het natuurlijke element bij de uitwerking van grotere projecten zo makkelijk terecht komt, de belangen van de natuur bij lokale en regionale planvorming waar mogelijk te bevorderen.

Het spreekt vanzelf dat ons kleine groepje niet in staat is om op alle fronten tijdig en goed geïnformeerd te zijn en ik wil dan ook alle IVN-leden opwekken om zodra u iets hoort of ziet van plannen of activiteiten met mogelijke consequenties voor de natuur in onze regio, ons daarvan in kennis te stellen. Ook willen wij graag aangeven dat er in ons team nog plaats is voor enkele leden die met ons de aangegeven doelstelling binnen bereik willen brengen. Ik ben ervan overtuigd dat het de moeite waard is: als we een lange adem hebben en consequent te werk gaan, zal dit zeker rendement opleveren!

*Hans Kerkhoff, coördinator
Werkgroep Natuurbelangen
natuurbelangen@ivnzk.nl*

OOK VOGELS

Toen ik jong was kon je mussen vaak gretig in dampende paardevijgen zien happen.

Maar paardevijgen zijn er niet meer, enkel nog honderdrollen.

En die schijnen niets te bevatten, dat bijdraagt tot het voedselbestand van de mus.

Ook vogels, denk ik soms, zouden de wereld, als ze terugkomen konden, nauwelijks herkennen.

C. Buddingh'

Vrijheid

Het nieuwe jaar is weer van start gegaan. We kijken met gemengde gevoelens terug op 2008: sommige van ons hebben positieve en leuke zaken meegemaakt, anderen negatieve en verdrietige. Vele van ons hebben positieve én negatieve ontwikkelingen meegemaakt in dit jaar, en dat is zoals het hoort. De natuur in onze regio en daarbuiten heeft dezelfde ontwikkelingen door- gemaakt: positieve en vervelende ontwikkelingen waren er in 2008. Ik hoop dat de coördinatoren er in hun jaarverslagen meer over zullen vertellen.

Namens het bestuur kan ik u mededelen dat de samenwerking met de twee andere natuur- en milieclubs, te weten KNNV en VWG, steeds meer gestalte krijgt. Dat is fijn want we hebben elkaar nodig, zo denken

de bestuurders er tenminste over.

De nieuwjaarsbijeenkomst was een voorbeeld van samen optreden en van onderlinge saamhorigheid. Er werd tijdens deze bijeenkomst al flink met elkaar zaken gedaan, dat was heel leuk om mee te maken. Voor 2009 staan dan ook verdere samenwerkingsmogelijkheden op het programma van het bestuur van IVNZK. Daarom staat dit onderwerp op de agenda van de komende ALV. Want we willen heel graag weten hoe onze leden die samenwerking zien, voordat we meer plannen maken! Komen dus!

Gelukkig is het eindelijk een echte winter geweest: bijna heel Nederland heeft genoten van de ijspret en de prachtige witte wereld die onze omgeving werd. Ikzelf was in Limburg, waar de sneeuw tot

aan de knieën reikte. Ik heb daar een uitje meegemaakt naar het Gaia park, de dierentuin van Parkstad.

In dertig centimeter sneeuw. En dat was eigenlijk heel verdrietig: groot wild werd er goed verzorgd hoor, echt niets mis mee. Maar ze horen toch in de natuur in Zuid Afrika en niet in Nederland in dertig centimeter sneeuw te staan? Vrij in de natuur, waar ze kunnen gaan en staan waar ze willen? Net als wij mensen kunnen doen? Tenminste, in Nederland?

Wat een groot goed om in vrijheid te kunnen leven. In vrijheid te kunnen genieten van de mooie plekjes die onze omgeving biedt. Maar het geeft ook verplichtingen: de leden van IVNZK worden geacht zich actief in te zetten voor activiteiten die we organiseren. En het valt me op, dat lang niet alle leden ook echt actief zijn.

Laten we met zijn allen vechten voor onze natuur: laten we zorgen dat onze natuur in volle vrijheid zich kan ontwikkelen en voortbestaan. En dat wij gebruik maken van onze vrijheid om dat ook daadwerkelijk te steunen door een actieve bijdrage te leveren aan de activiteiten van IVNZK. In vrijheid ons boeiende vrijwilligerswerk doen!

Jany van Dijk, voorzitter

Nieuwjaar 2009

De traditionele nieuwjaarsborrel in Ter Kleef werd dit jaar voor het eerst samen gehouden met de KNNV en de Vogelwerkgroep-ZK. Op de foto onder de drie voorzitters: Jany van Dijk (IVN-ZK), Henk Wijkhuizen (KNNV-ZK) en Peter van Holland (VWG-ZK)

IVN Jaarvergadering

De Algemene Leden Vergadering van het IVN ZK wordt gehouden op donderdag 19 maart in het NME gebouw "Huis ter Kleef" te Haarlem. Aanvang 20.00 uur.

Volg nu de vernieuwde IVN zangvogelexcursies

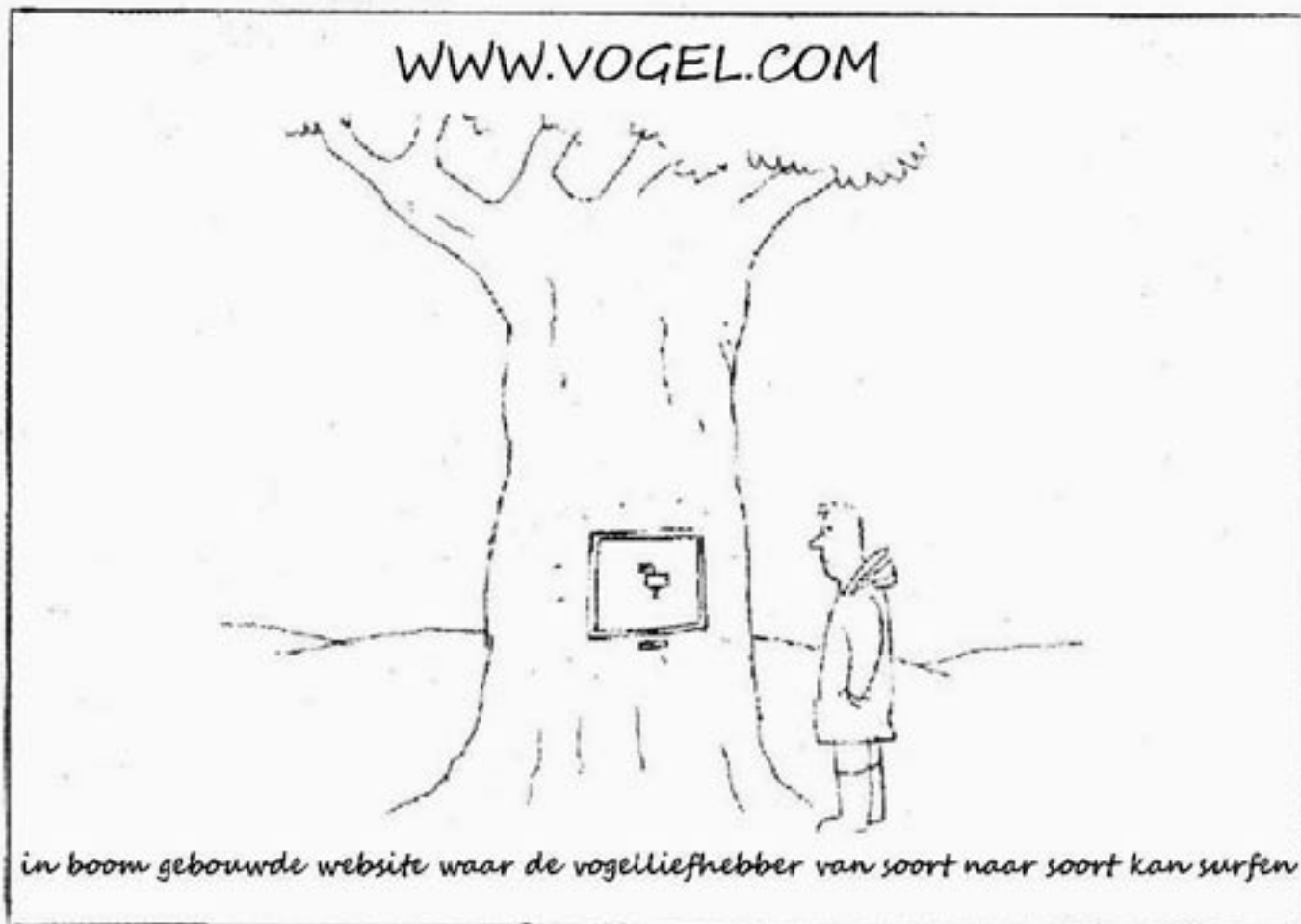
Makkelijker kunnen we het niet voor je maken!

Het IVN afdeling Zuid-Kennemerland organiseert
bijzondere zangvogelexcursies.
Datum en tijd: zelf te bepalen.
Locatie: Middenduin, 1e boom rechts direct bij de ingang.

Ben je niet in de gelegenheid naar de locatie te komen, dan kun je de excursie ook thuis volgen. Surf naar www.vogel.com.

PLANEET KAMAGURKA

Bij voorjaar denk je aan stinsenplanten

De meeste van u zullen wel weten waar het woord stinsenplanten vandaan komt. Maar wist u ook dat deze (vroeg) voorjaarsbloei-ers met problemen te kampen hebben? Welke problemen dat zijn en welke oplossing de plant ervoor bedacht heeft, vertelt stadsecoloog Dik Vonk.

Stinsenplanten zijn planten van een stins. Stins is [oud] fries voor stenen huis.

Lang geleden was er zoveel bos met dikke bomen, dat iedereen een houten huis bouwde. Dat was vlugger klaar, minder duur en... een houten huis is warmer. Alleen mensen die macht hadden moesten stenen huizen bouwen. Anders staken hun vijanden het huis in brand.

Bij het stenen huis hoorde een grote tuin, want macht maakt rijk. Later werden die grote tuinen landgoederen. Als statussymbool groeiden er in de grote tuin geen nuttige, eetbare gewassen, maar sierplanten. Die sierplanten waren uit het buitenland afkomstig, uit midden-Europa, uit bossen op vruchtbare grond. De adel, de dokter en de dominee hadden contacten in het grootduitse rijk. Als relatiegeschenk kregen zij mooie bol- en knolgewassen, die al vroeg in het jaar in hun tuin bloeiden. Stinsenplanten zijn dus ingeburgerde vreemdelingen.

Door het reservevoedsel in bol en knol kunnen deze planten snel en vroeg bloeien. Het voordeel is dat er vroeg in het jaar nog veel licht op de bodem van het bos valt. Het nadeel is dat deze gewassen een korte groeiperiode hebben. Alleen vóór de bomen bladeren krijgen is er licht genoeg.

Het sneeuwklokje is een goed voorbeeld van een vroegbloei-er, en een heel mooie plant.

Wist u dat de bloem van het sneeuwklokje niet helemaal wit is? Kijk maar eens aan de binnenkant! Tegenwoordig zijn er meerdere soorten sneeuwklokje in de handel. De vroegbloeiende typen met extra grote bloemen zijn verschillende soorten, die uit de Balkan komen of van nog verder weg. Het 'echte', gewone sneeuwklokje (*Galanthus nivalis*) heeft in de bloembuis karakteristiek gevormde groene vlekken.

Een probleem voor het sneeuwklokje is, dat er zo vroeg in het jaar nauwelijks of geen insecten zijn om de bloem te bestuiven. Soorten die iets later bloeien, zoals de vingerhelmbloem, bloeien in de tijd dat de hommelmokinginnen weer wakker zijn geworden. Die hebben veel nectar nodig. Het is nog koud in het voorjaar, dus moeten hommels warmte ontwikkelen. Dat doen ze door hun vliegspieren 'stationair' te laten draaien. Zij hebben ook nectar en stuifmeel nodig om hun larven te voeden.

Alle voorjaarsbloemen hebben zichtbaar veel nectar: longkruid, speenkruid, winterakoniet, wilde hyacint en pinksterbloem. Dat is nodig om de bloembestuivers te 'betalen'. Bloemen die midden in de zomer bloeien hebben veel minder nectar. Door de hogere temperatuur hebben bestuivende insecten veel minder nectar per bloem nodig om rendabel te kunnen werken.

Even terug naar het sneeuwklokje en naar de vingerhelmbloem. Deze stinsenplanten hebben twee problemen, waar je als mens niet zo snel aan denkt.

Probleem 1. Wanneer de vroege voorjaarsplanten slechts een korte groeiperiode hebben, dan hebben ze een lange rustperiode van juni

tot maart. Dus tien maanden lang zit er een voedselrijke bol onder de grond en dat is een makkelijke voedselbron voor dieren!

Als oplossing voor dit probleem zitten er gifstoffen in de bol, vaak stoffen die de spijsvertering remmen. Dus een muis eet figuurlijk met 'lange tanden' van de bol van het sneeuwklokje. Een bijkomend effect van vies smakende bollen is dat knaagdieren wel wat bolletjes voor hun wintervoorraad verzamelen, maar dat ze het meest taaie en vieze deel van de bol weggooien. Dat is de bolbodem en die vormt een bij-bolletje aan de rand. Dat levert na enkele jaren weer een bloeiende plant op, echter op een andere plek dan de moederplant. Dit is een speciale vorm van verspreiding door dieren.

Probleem 2. Er ligt vaak een dicht pak bladeren op de bodem van het bos. Hoe kan een bloeiende scheut daar onderuit komen?

De oplossing is niet er onderuit kruipen, maar gewoon een gaatje boren! Dat doet de plant door enzymen af te geven aan de buitenkant van het gesloten schutblad om de jonge scheut. Zo komt er een gaatje in het dorre blad.

Hopelijk hebben deze 'weetjes' u enthousiast gemaakt voor deze prachtige vroegbloei-ers. Let maar eens op als u straks buiten loopt.

Als u geluk hebt ziet u een jonge scheut van vingerhelmbloem met nog gesloten schutblad, die een dor boomblad met een gaatje erin optilt.

Dik Vonk

Een kleine wilde oase in onze nette woestijn

Soms is er een particulier die een stukje van het openbare groen beheert, wat zich dan sterk kan onderscheiden van het eentonige, onderhoudsarme, groene decor dat het gemeentelijk groen vaak kenmerkt.

Zo'n particulier is mevrouw Titi des Bouvrie, die in 1980 opmerkte dat mannen in beschermende kleding en een gifspuit aanstalten maakten om een Reuzen Berenklaauw in het perk voor haar huis aan de Emauslaan - op de grens van Heemstede en Haarlem - chemisch aan te pakken. Op haar verzoek onderbraken de heren hun werkzaamheden, zodat mevrouw des Bouvrie de wijkopzichter van het werk kon opbellen (dhr. Kees Buné). Deze kwam kijken en sprak met haar af, na een blik op haar wilde tuin geworpen te hebben, dat zij het perk verder zou beheren, op voorwaarde dat er geen éénjarigen als salvia's in zouden komen.

Dit was mevrouw des Bouvrie uit het hart gegrepen en geleidelijk vormde ze het eentonig met berbe-

ris beplante perk van 35 x 4 meter om tot een boeiend geheel van min of meer wilde planten en struiken. Een deel van de berberis verdween, zodat alleen een geraamte van deze struiken over bleef, dat voor stevigheid van de verdere begroeiing kon zorgen. Zonder vooropgezet plan zorgde mevrouw des Bouvrie dat er steeds meer afwisseling in het door haar beheerde perk kwam, waarbij ze uitging van overschotten uit haar eigen tuin, zaden van wilde planten, 'krijgertjes' en eenvoudige plantjes van bijvoorbeeld Blokker.

Een enkele Berenklaauw bleef steeds aanwezig, de berberis werd geleidelijk nog wat teruggedrongen en struiken als Amerikaans Krentenboompje, Lijsterbes, Meidoorn (zaailing), Vlier (eigen tuin), Hulst, Ribes (stek), Zwarte bes, Forsythia, Jasmijn, Mahonia, Hondсроos en Physico carpus opulifolia (donker blad, fel oranje bessen) werden in de loop der jaren toegevoegd, met als bonus een eik die uit een verdwaalde eikel opschoot.

Naast deze struiken/bomen werd ook een groot aantal kruidachtige planten toegevoegd, gezaaid of gedoogd: Gevlekte dovenetel in diverse kleuren, Witte dovenetel, Reuze balsemien in diverse kleuren, Salomonszegel en Lelietjes van dalen (eigen tuin), Maagdenpalm, Leverkruid, Gulden roede, Groot kaasjeskruid, Smeewortel (laag en hoog), Gewone wedderik, Fluitenkruid, Gele helm-

bloem, Cichorei, Honingklaver, Vingerhelmbloem, Daslook, Vogelmelk, Judaspenning en uiteraard Look zonder look, Stinkende gouwe en Brandnetels.

Dit alles bevindt zich, zoals vermeld, in een perkje van ongeveer 35 bij 4 meter, zodat er geen grond zichtbaar is en het onderhoud zich beperkt tot wat snoeien en het uittrekken van een deel van de woekeraars om de status-quo te handhaven. Kortom, dit stukje 'natuur', waar men al te gemakkelijk aan voorbij gaat, is met recht een oase, met een getemde wildheid die weldadig afsteekt tegen de armoe-dige netheid die we in het stedelijk groen over het algemeen zien. Voor de liefhebbers: het perkje ligt naast het HFC terrein aan de Heemsteedse kant, tegenover Emauslaan 25 in Haarlem.

Hans Kerkhoff

De voorjaarsbode

Hazelaar: Córulus avellana
sinds 2005 officieel ingedeeld
in de Berkenfamilie: Betulaceae

De Hazelaar, waarvan iedereen bewust dan wel onbewust de manlijke katjes zeker heeft zien hangen, kondigt het voorjaar aan. Voordat het blad valt in de herfst zijn de jonge katjes al zichtbaar. Als dan vroeg in het voorjaar de eerste bijen op een mooie dag uit hun winterverblijf komen, verzamelen ze het gele stuifmeel van de hazelaar. De katjes hangen als vlaggetjes in de wind te wapperen. Ze bevatten ongeveer vier miljoen stuifmeelkorrels per katje! (overproductie vanwege de windbestuiving). De vrouwelijke bloemen van deze forse struik – die meer dan drie meter hoog kan worden – zijn moeilijker te ontdekken. Die ontdekking is echter de moeite van het zoeken waard. De kleur is kersrood en het bloempje ziet eruit als een klein pluimpje van enkele millimeters, dat zomaar uit een knop tevoorschijn komt. De bloeitijd valt van januari tot maart. De bevruchting vindt echter pas in de zomer plaats¹, waarna zich de welbekende hazelnoten kunnen gaan ontwikkelen, om in de herfstmaand af te rijpen en uit de sierlijk gevormde omhulsels te vallen. De bladeren van de struik staan verspreid, zijn donkergroen, veernerig, gezaagd tot dubbelgezaagd en hartvormig. Vooral de jonge takken zijn behaard. De hazelaar is inheems in Nederland, vanaf ruim zevenduizend jaar voor Christus, kort na de laatste ijstijd. De struik, die niet veeleisend is wat betreft de ondergrond en bovendien vrij veel schaduw kan verdragen, kwam in zijn vroegste periode hier vooral berk en grove den tegen. Deze soorten laten

genoeg licht door om de hazelaar te laten ontkiemen. Andersom is de kieming van berk en grove den bijna onmogelijk door de vrij dichte struiklaag die dan ontstaat. Wel kunnen linde, eik en beuk op zo'n locatie ontkiemen. Hierdoor moet de hazelaar dan weer wat leefgebied inleveren.

In ons land komt de hazelaar tegenwoordig in het wild voornamelijk voor langs stroomruggen, en heeft zich waarschijnlijk via deze rivieroever langs de binnenduinrand kunnen vestigen. De struik wordt veelvuldig aangeplant in bossen, parken en tuinen, zoals bijvoorbeeld in de Haarlemmerhout, in Thijsses Hof en in de tuin van Ter Kleef (stadskwekstuin). Behalve de mens verspreiden ook enkele dieren de hazelaar, denk onder andere aan de eekhoorn en de (vlaamse) gaai. De Nederlandse naam betekent zoiets als woonplaats van de hazelnoot, de struik of boom waaraan hazelnoten groeien en waar vrouw Hazel (een goede fee) woont. Vergelijk ook: perelaar. De geslachtsnaam Córulus komt van het Griekse korys, dat helm of hoofddeksel betekent. De soortnaam avellana zou zijn ontstaan uit Avalon, het mytische feeën- en appeleiland uit de Arthurlegende. In onze voeding worden hazelnoten regelmatig in een product verwerkt of eraan toegevoegd, bijvoorbeeld in studentenhaver, verschillende koekjes, chocolade en muesli. Zoals alle voedingsmiddelen hebben ook hazelnoten een bepaalde werking op ons lichaam. De noten vallen onder de afrodisiaca, zinnenprikkende en lustopwekkende planten. Ze zijn rijk aan de vitaminen A en B, en bevatten olie, ijzer en kalk. Ze verhogen de vitaliteit, het gehalte aan rode bloedlichaampjes (ze zijn

dus goed tegen bloedarmoede) en de bloeddruk. Als ze goed worden gekauwd zijn de hazelnoten zeer voedzaam, doordat ze langzaam hun voedingsstoffen aan het bloed afgeven. Mensen met nerveuze magen zijn daar ook bij gebaat, evenals suikerzieken en anderszins zwakke mensen. Bovendien werken ze ook op het genezingsproces bij nierontsteking en niergruis. Thee van katjes helpt vermageren en thee van bladeren is reinigend bij huid-aandoeningen, aldus Melly Uyldert. Hildegard van Bingen (1098-1179) beval hazelnoten al aan bij bloedarmoede en impotentie. Onze voorouders hadden nog veel meer bijzonderheden te melden over de hazelaar, dus ... dit wordt vervolgd.

Yneke Bettink

(¹) Zie: Nederlandse Oecologische Flora, deel 1.

25 jaar Toorts

De eerste Toorts verscheen in april 1983, bijna 26 jaar geleden. Daarna hebben we elk jaar 3 Toortsen uitgebracht en u leest nu in nummer 77. De redactie vond dit een goed moment om eens terug te kijken naar de eerste jaargang. Enkele stukjes daaruit hebben we voor u weer te voorschijn gehaald. Om te beginnen maar eens de allereerste redactietafel. U ziet meteen hoe weinig uw 'eigen contactblad' eigenlijk veranderd is. Theo Litjens maakt nog steeds deel uit van de redactie, en nog steeds doen we graag een beroep op uw schrijfvaardigheden om uw gevarieerd leesvoer aan te bieden.

van de redactietafel

Revisie

Hier is ie dan voor het eerst van het jaar - jawel u ziet het goed - een eigen contactblad voor u, leden en donateurs.

Ben poos geleden lanceerde iemand het idee een eigen blad uit te geven voor onze achterban (u dus). Het idee zwierf wat rond, totdat er een stel enthousiastelingen de tijd en inspiratie vonden deze hersenschim vaste vorm te geven, en dat leidde tot dit eerste nummer. We hopen dit jaar er nog twee te laten volgen: in september en in december. Tevens hopen we dat u ons helpt de lezers zoveel mogelijk gevarieerd "leesvoer" aan te bieden, want de redactie kan hier niet alléén garant voor staan. Het voortbestaan van het blad hangt vooral van u af. Kortom, uw bijzondere ervaringen, ideeën, waarnemingen, kritiek en ook de creativiteit van uw kroost zijn welkom. Over creativiteit gesproken: Theo Litjens maakte het ontwerp voor het omslag en verzorgde de titel. De technische realisatie was in handen van Ab Bosch.

contactblad van de afdeling
haarlem en omstreken
van het IVN

De indeling
van de avond is
vrij, dus géén
vast programma
en ieder komt
wanneer hij of
zij dat wil.
Ben soort in-
stuif dus.

Ook de Paddenstoelendag op Elswout bestaat nog steeds (zie de tekening van Theo Litjens rechts-onder), net als de avonden en bijeenkomsten waarbij de opkomst volgens de organisatie te wensen over laat (alleen heet het nu geen 'sosjale avond' meer).

Op het moment doen we het zonder kinderpagina, maar de tips van toen zijn nog steeds actueel.

Een erg leuk onderzoekje was de telling van alle diertjes in de oogst van 30 kroppen andijvie van de moestuin. Het zou leuk zijn wanneer een IVN-lid dit onderzoek dit jaar wil herhalen.

Onder de niet hier getoonde artikelen bevonden zich een verslag van de jaarlijkse ledenvergadering, inclusief een financieel overzicht, en overzichten van mutaties in het ledenbestand.

Wel een grote verandering vinden we in vormgeving en techniek. In plaats van de tekeningen zien we tegenwoordig veel meer fotografie, de typeletters zijn vervangen door de veel ouderwetser Garamond (maar wel met de computer gezet) en de reproductie gaat wat moderner.

Eerst: typen, knippen, plakken en stencillen. Daarna: tekstbestanden uit de computer op een schijfje zetten en aanleveren bij de opmaker.

Die zette de opgemaakte Toorts ook weer op een schijfje en bracht dat persoonlijk naar de drukker. Nu

DE TOORTS

NO. 1

APRIL 1983

Dit hier links is een uil. De ogen zijn ronde platte steentjes, die je heel mooi met allerlei kleurtjes kunt beschilderen.

Rechts zie je een lieveheersbeestje. Zijn lijfje is rood. De stippen zijn zwart.

Er zijn nog veel meer dingen die je met stenen kunt doen.

Stop je mooie stenen, die je buiten hebt gevonden, maar eens in een pot water. Gewoon om naar te kijken; de kleuren zijn zo

vaak veel mooier.

werken we met een digitaal kantoor.

Wat blijft is wel de redactievergadering, waar men fysiek aanwezig moet zijn.

Natuurbeleving is tijdloos, maar het beschrijven en delen van het beleefde is wél tijdgebonden. Wie weet gaan we, nu in het inter-nettijdperk, wel grote veranderingen tegemoet.

In ieder geval komt een Toortsenarchief ook op de vernieuwde website te staan.

Jan-Willem Doornenbal

Na de dertigste krop had ik: a) een wasketel vol gesneden en gewassen andijvie, en b) schrik niet, 2 soorten regenwormen, 2 soorten naaktslakken, een pissebed, oorwormen, 2 soorten miljoenpoten, zeker 8 verschillende spinnetjes, wortelluisjes, een paar duidelijke roofwantsen, 2 verschillende keverlarven, kortschildkevers, een stuk of wat heel kleine zwarte kevertjes, een fluweelmijt, kleine vliegjes en drie verschillende rupsjes.

Rondje Heksloot

Het is de laatste zondag van het jaar, het is koud buiten, het vriest. De zon schijnt, de lucht is helder. Ik loop mijn dagelijkse rondje: langs de Spaarneboulevard, naar de Hekslootpolder, achter het volkstuincomplex WZZO langs en weer terug via de Spaarndamseweg, langs de woonboten.

Als ik bij het Spaarne kom voel ik de kou in mijn gezicht, kleine golfjes gaan over het water. Voor de boot van de scouting zit een hele troep meeuwen in het water, het zijn kokmeeuwen denk ik. Ze zijn er al een tijdje en ik vind ze leuk. Soms zitten ze op de omgekeerde

hondendrol pikken. Een zwarte kraai met gelige snavel.

Nu het zo koud is zijn er weinig dames met honden op pad. Op de Spaarneboulevard maken dames met kleine hondjes vaak een kletsje met elkaar. Ik ben wat vreemd, ik wandel wel, maar zonder hond. Ik wandel vroeg en ook met wat minder lekker weer. Ik jog ook al niet. Ik laat mezelf uit. Zeker als ik wat vroeger in de ochtend hier wandel, kom ik voornamelijk hondenbezitters en hardlopers tegen.

Als ik het fietspad oploop dat langs het water en de volkstuin loopt, zie ik daar toch nog wat honden, nu met heren.

Ik ga naar links en loop de brug op, richting het paadje dat achter

hun witte snaveltjes - met een heel lichtroze zweem - dezelfde kant op, het witte rondje op hun voorhoofd geplakt. Meerkoetjes vind ik nooit zo bijzonder, maar nu ik er op eens zoveel bij elkaar zie, word ik gegrepen door al die snaveltjes. Veel geluid maken ze niet, maar dan hoor ik er een 'oet' zeggen, een kort laag geluid, onverwacht, eigenwijs. Tussen de meerkoeten zwemmen Smienten, tenminste dat denk ik dat het zijn. Ik heb geen verstand van vogels, maar deze voldoen het beste aan de beschrijving in de gids van Jonsson 'Vogels van Europa'. Dat is geen garantie. Smienten lijken wat op eenden, zijn wat kleiner en de mannetjes hebben rode kopjes met een

bootjes van de zeeverkenner, nu dobberen ze in het water. Zo nu en dan vliegt er een op, een klein wit aerodynamisch vogeltje met zijn spitse oranje snaveltje, de zwarte punten aan zijn vleugels en z'n olijke oogjes. Ik kan lang naar ze kijken: hoe ze vliegen, zweven, met de wind spelen, onverwachte buitelingen maken in de lucht, die me doen lachen. Hun geluiden zijn volgens de boekjes nogal schreeuwrig, ik vind het wel meevallen.

Aan de andere kant van de kade op een stukje gras waar de honden van de buurt poepen zie ik een kraai. Het is er maar een. In de zomer zaten er altijd twee op dit stukje. Een met rommelige veren en een netjes recht. Kraaien zijn eigenwijs en kunnen een boel herrie maken. Het zijn alleseters. Dat weet ik ja, soms zie ik ze met hun snavel in een verse

de volkstuinen langs loopt. Op de brug blijf ik stil staan. Ik sta daar vaak, uitkijkend over het weiland, richting Velsbroek. Er is altijd wel wat te zien. De korstmossen op de brug; de vogels; het weiland, soms door regenval veranderd in een klein meertje. De koeien die er nu niet meer zijn. Zo door het jaar heen heb ik er veel vogels gezien: eenden, ganzen, kieviten, twee lepelaars, meerkoeten, waterhoentjes, kauwtjes, reigers, en kleine bruine vogeltjes die voorbij schieten en die ik niet kan herkennen.

Maar nu zijn er in het weiland niet veel vogels. Ik zie een groepje ganzen in de verte en een reiger. Naast de brug in het water, in het niet bevroren gedeelte, is het wel druk, het nog niet bevroren stukje water zit er vol meerkoetjes. Ik tel er ongeveer zestig, allemaal met

iets lichter, donzig rondje op hun voorhoofd. Ze maken heel wat herrie. In het begin heb ik niet door dat zij het zijn. Omdat ze me doen denken aan eenden, denk ik dat ze ook klinken als eenden. Niet dus. Ze laten een melodieuze gefluit horen dat ik niet kan nadoen. In de vogelgids staat dit ook, wat mijn idee dat het smienten zijn lijkt te bevestigen. Maar ach, het maakt me verder niet veel uit hoe ze heten. Het is een plezier te kijken naar de vogels. Vier vliegen boven me en landen. Eerst gaat hun achterlijfje het water in. Dat doet me denken aan de verschillende manieren waarop vogels vliegen. De snellere slag van eenden in de lucht, en hun ietwat onbeholpen landing soms, de langere slagen van de ganzen, die ik deze zondagochtend ook over zie →

Paasmaanexcursie: Hazen in de Hekslootpolder

Het is telkens weer een uitdaging om een nieuwe activiteit te bedenken voor het gevarieerde en overvloedige IVN-activiteitenprogramma. Onder de primeurs in 2009 een avondexcursie geheel in het teken van Pasen. Bij een ondergaande zon en een opkomende volle maan - de Paasmaan - gaan we op zoek naar Hazen. Echte Hazen wel te verstaan! In de Hekslootpolder onder de rook van Haarlem.

Hazen zijn van oudsher verbonden met het Paasfeest. Maar waarom eigenlijk? En bovendien: wat vieren we ook alweer met Pasen?

Om met het laatste te beginnen, Pasen is vanouds het feest van de lente. In het voorjaar komt de natuur, vanuit een schijnbaar dode winterse toestand, opnieuw tot leven. Zo ook de gewassen op de akkers en in de velden, die voorzien in onze dagelijkse behoefte aan voedsel. De komst van het nieuwe leven brengt vreugde en gloedvolle

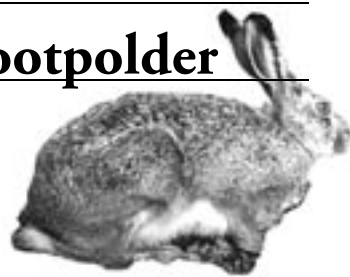
verwachting bij ons teweeg. En dat vieren we met Pasen!

De zon en de maan spelen een belangrijke rol in dit gebeuren.

De jaarcyclus van de zon is nauw verbonden met de opeenvolging van leven en dood, ofwel zomer en winter. In het voorjaar rijst de zon, lengen de dagen en is onze belangrijkste energiebron de motor die de natuur opnieuw doet opstarten.

Leven en dood komen ook tot uiting in de cyclus van de maan: volle en nieuwe maan. Het voorjaar wordt gebracht door de zon, doch de datum van Pasen wordt afgeleid van de schijngestalte van de maan. Pasen valt namelijk altijd op de zondag na de eerste volle maan in de lente: de Paasmaan.

Bij onze zoektocht naar Hazen op 9 april staan beide hemellichamen garant voor een betoverende sfeer boven de Hekslootpolder. Tot half 9 de ondergaande zon en rond 9 uur de verschijning van de Paasmaan boven de horizon.

Met de vraag wat we vieren met Pasen, kan niet voorbij worden gegaan aan het christelijk geloof. Sinds de kerstening van de westerse wereld in de Middeleeuwen, staat Pasen in het teken van Christus, de zoon van God, die verrezen is uit de dood. De metafoor van nieuw leven na de dood komt ook bij deze belangrijkste viering in de christelijke wereld treffend naar voren. De traditie van het Paasfeest dateert echter van ver voor de komst van het Christendom. Het symbool dat ons daar jaarlijks weer aan herinnert, is de vrolijke Paashaas. Vanuit de christelijke visie is de Haas in wezen helemaal niet zo vrolijk. De Haas is immers een nachtdier. En wat het daglicht niet kan velen, voorspelt weinig goeds. Zo was men er vroeger van overtuigd dat heksen zich 's nachts schuil hielden, door zich te veranderen in een Haas.

Feit is dat Hazen het merendeel van het jaar een duister bestaan leiden. Overdag drukken ze zich in een ondiep kuiltje - een leger- in de grond. Pas bij het vallen van de duisternis worden ze actief. Maar vanaf het eind van de winter gieren de hormonen door hun lijf. Dan breekt de rammeltijd aan. In deze paarperiode zijn de Hazen, zeker rondom Pasen, druk in de weer. Rennend en boksend.

We gaan ze zoeken in de Hekslootpolder. Echte Hazen. Er worden geen eieren gezocht en er is geen Paashaas. Maar wie wil weten hoe het nu echt zit met de Paashaas... die komt ruimschoots aan zijn trekken.

→ komen. Als ze dichtbij zijn, hoor ik het klappen van de vleugels. Het zweven van meeuwen die je met de wind ziet spelen. Die snelle, kleine vogeltjes die een paar keer met hun vleugels slaan, en vervolgens als kleine raketjes even verder gaan, om daarna weer wat slagen te doen. En dan heb ik het alleen nog over een paar vogels, die ik zie als ik hier op de brug sta.

Ik loop hier vaak. In de zomer en herfst liep ik (ook) vaak een langer rondje, door het weiland, over het Assendelferpad. Ik weet niet veel van de natuur, maar het is wel zo, dat als je steeds hetzelfde rondje loopt door een gebied, je meer gaat opvallen. Het bloeien en weer verdwijnen van bepaalde bloemen, het gonzen van libellen, het fluiten van vogels, insecten op bladeren. Het wordt een beetje van jezelf.

Er is altijd wel wat moois te zien. Heel vroeg in de ochtend vissen die aan het wateroppervlak komen, futen met jongen, zwanen, parende libellen, dreigende wolken, fel licht, zachtroze licht bij de opkomende zon. De begroeiing aan de slootranden, plotseling weer weggemaaid. De zon in de herfst, die de bladeren van de bomen van goud maakt. En nu, deze zondag, het gouden licht van de zon, dat het groen groener maakt, het ijs doet glinsteren op de leuning van de brug en op de blaadjes. De zon die de kopjes van de Smienten iets roder maakt en de basten van de bomen doet oplichten.

Morgen weer een rondje lopen. Wie weet wat ik dan weer zie.

*Roos Waaijer
(tekst en foto's)*

Eric van Bakel

IVN Zee-evenement weer in Juttersmu-zee-um!

Zondag 17 mei organiseert het IVN Zuid-Kennemerland tijdens de Week van de Zee weer een bruisend zee-evenement in het Juttersmu-zee-um in Zandvoort. Met vele activiteiten, binnen en buiten, voor jong en oud. Bijvoorbeeld een bekijk-het-zelf-strandpost, een demonstratie kornetvissen en knutselen voor kinderen. Binnen kun je een tentoonstelling bekijken, of films over het strand en de zee, er is de IVN Groene Winkel en misschien is er dit jaar ook weer een verhalenverteller...

De Week van de Zee is een jaarlijks terugkerend evenement in mei. Negen dagen lang staat Nederland in het teken van duinen, strand, zee en zijn bewoners. Het strand is niet alleen een strandvlakte om te zonnen en melancholiek in de branding te staren. Na een bezoek aan de strandpost 'voor al uw strandvragen', begrijp je dat het strand méér te bieden heeft. Je ontmoet appels, schelpen, egels en raspen. Zoals de

vogels speuren naar aanspoelsel, zo speur jij naar je eigen zee-schatten.

Een korvisser vist langs het strand met een groot speciaal sleepnet. Hij vist zo vele kleine vissen en andere zeediertjes. Hierna wordt de vangst bekeken en de visser geeft uitleg. Een hoop lol en een ervaring rijker! Je leert waarom een zeester altijd een schelp open krijgt. En waarom je 6000 jaar oud veen op het strand kunt vinden. Luisteren, zelf doen en kijken ... door een gevarieerd aanbod aan activiteiten krijg je antwoord op al je vragen!

De activiteiten vinden plaats in en bij het Juttersmuseum tussen 12.00 uur en 16.00 uur. Strandweg 2, (gebouw Rotonde) in Zandvoort. Dit is de voormalige politiepost op het strand naast het Casino! Geschikt voor volwassenen en kinderen

foto: Hier wordt gekord

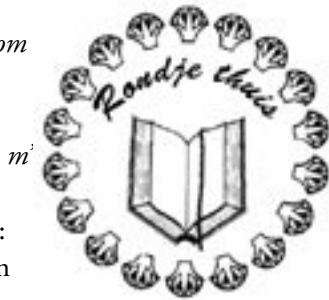
vanaf 6 jaar. Deelname is gratis. Aanmelden vooraf is niet nodig. Kijk voor nadere informatie over tijden en activiteiten vanaf half april op www.ivnzk.nl.

Een laatste tip: Kom met de trein. Het Juttersmuseum is nog geen 10 minuten lopen vanaf station Zandvoort.

Villa Schoonzicht

*pimpel staart en kool
mezen in mijn berkenboom
het licht wordt lichter*

Vanmorgen zou ik mijn rondje gaan lopen maar: het regent en mijn lopen is wat moeizaam. Dus ga ik van binnenuit genieten van de natuur buiten. Ik zit voor het raam naar de vogels in de tuin te kijken. Ben een soort vogellokker geworden door de snoeren pinda's, de vetbollen en eethuisjes steeds dicht bij het huis te hangen. Zo zit ik op een meter of twee afstand te genieten van een komen en gaan van verschillende kleine en grote vogels. Het talrijkst zijn de kool- en

pimpelmezen. Wat zijn die onrustig. Vliegen op zodra er iets in de omgeving beweegt, pikken snel een zonnebloemzaadje en roets, ze zitten weer hoog in de boom. Zaadje tussen de tenen geklemd en met dat smalle insectensnaveltje hakken ze het open. Hap slik en daar gaan ze weer. Maar ook zoeken ze naar overwinterende insecten tussen al het verdorde struikgewas. Vaak hangend op hun kopje dat steeds alle kanten op blijft draaien, want overal kan gevaar loeren. Met de verrekijker kun je ze soms nog beter bekijken. Meestal ben ik echter te laat. Heb ik de verrekijker eindelijk op de goede plek, zijn ze al weer weg.

De groenlingen laten zich makkelijker bekijken. Die landen op de

voerplek vol zaden en blijven daar gewoon een tijdje. Met hun stevige snavel bijten ze het zaad stuk en in een beweging gaat de kern de bek in. Ze kijken wel om zich heen, maar niet zo paniekerig als de mezen. En ze eten zaad na zaad, zonder op te vliegen. Tot er een mus of grotere vogel aankomt. Dan pas maken ze de plek vrij.

Ik ben verbaasd dat er zo'n tiental mussen zijn. De hele zomer heb ik ze hier niet gezien. Maar ook groenlingen zie ik in de zomer hier niet.

Wel de kauwen en de Vlaamse gaai. Leuk om het verschil te zien tussen deze vogels van dezelfde familie. De kauwen altijd in gezelschap, de Vlaamse gaai altijd alleen. Althans, in mijn tuin. En die kauwen zijn zo slim, dat is gewoon een genot om naar te kijken. Vorig jaar had ik een klein voerhuisje gekocht, in de hoop dat de kauwen er niet in konden omdat het te wiebelig en te krap voor ze was. Was het ook in het begin. En dan gaan ze op een afstandje zitten kijken. Proberen het nog eens, maar dan ieder aan een kant zodat er meer evenwicht is. En na heel veel gefladder lukt dat. Eet eerst de een, dan de ander. Een paar dagen later zie ik opeens dat er één kauw landt, flink wiebelt maar toch in evenwicht weet te komen om daarna rustig van het zaad te eten. Ook de pindaslierten en de vetbollen weten ze binnen korte tijd omhoog te trekken op takhoogte. Lukt het niet omdat wij het ze moeilijker hebben gemaakt, dan zitten ze net zolang te rommelen tot het wel lukt. Maar zo slim en geduldig is de

voerplek vol zaden en blijven daar gewoon een tijdje. Met hun stevige snavel bijten ze het zaad stuk en in een beweging gaat de kern de bek in. Ze kijken wel om zich heen, maar niet zo paniekerig als de mezen. En ze eten zaad na zaad, zonder op te vliegen. Tot er een mus of grotere vogel aankomt. Dan pas maken ze de plek vrij.

Ik ben verbaasd dat er zo'n tiental mussen zijn. De hele zomer heb ik ze hier niet gezien. Maar ook groenlingen zie ik in de zomer hier niet.

Wel de kauwen en de Vlaamse gaai. Leuk om het verschil te zien tussen deze vogels van dezelfde familie. De kauwen altijd in gezelschap, de Vlaamse gaai altijd alleen. Althans, in mijn tuin. En die kauwen zijn zo slim, dat is gewoon een genot om naar te kijken. Vorig jaar had ik een klein voerhuisje gekocht, in de hoop dat de kauwen er niet in konden omdat het te wiebelig en te krap voor ze was. Was het ook in het begin. En dan gaan ze op een afstandje zitten kijken. Proberen het nog eens, maar dan ieder aan een kant zodat er meer evenwicht is. En na heel veel gefladder lukt dat. Eet eerst de een, dan de ander. Een paar dagen later zie ik opeens dat er één kauw landt, flink wiebelt maar toch in evenwicht weet te komen om daarna rustig van het zaad te eten. Ook de pindaslierten en de vetbollen weten ze binnen korte tijd omhoog te trekken op takhoogte. Lukt het niet omdat wij het ze moeilijker hebben gemaakt, dan zitten ze net zolang te rommelen tot het wel lukt. Maar zo slim en geduldig is de

Vlaamse gaai niet. Die ziet een netje pinda's en wil dat meenemen naar een rustiger plek. Maar het zit vast en hoe hij ook trekt, het gaat niet los. Dan is het voor hem over en vliegt hij weg. Als ik een sliert pinda's horizontaal heb opgehangen, dan is hij er weer snel bij.

Hakt met zijn grote snavel de doppen stuk en geniet van de pinda's. Maar laat geregeld stukjes pinda achter en dan komen de mezen snel in actie om die eruit te pikken. Maar ook het roodborstje dat een grondscharrelaar is, komt steeds meer omhoog. Bekijkt alles even vanaf de schutting, maar pikt ook vliegensvlug de restjes pinda mee.

Op de grond rommelen merels, houtduiven en waterhoentjes tussen de planten en op het straatje zonder elkaar in de weg te lopen. Eén waterhoen vliegt op de boom in. Heerlijk die kale bomen in de winter, dan kun je alles zo goed volgen. Hij loopt wat heen en weer, wiebelt op dunne takjes, fladdert voor evenwicht, verliest het en komt (volgens mij) vrij hard op zijn pootjes terecht. Blijft even zitten en staat dan gelukkig weer op. Geen gebroken pootje. Ja, op steen landen is wat anders dan op water.

Graag zou ik willen vertellen dat ik ook spreeuwen, staartmezen, een winterkoninkje, een boomklever, heggemus, eksters, lijsters, vinken en meerkoeten in mijn tuin heb gezien. Maar helaas, die waren er vandaag niet. Maar ze staan wel op mijn lijstje van bezoekende vogels. Want ook hier geldt "beter één vogel in de tuin dan tien in de lucht".

Marisca van der Eem

Goed voornemen: word vriend van de Haarlemmer Hout

In aansluiting op een in 2007 door de gemeente Haarlem georganiseerd symposium over de Haarlemmer Hout, werd in het voorjaar van 2008 het Klankbord voor De Haarlemmer Hout opgericht. Daarvan maken deel uit: vertegenwoordigers van de gemeente Haarlem, gebruikers - al of niet namens een wijkraad als achterban - , De Houten Haarlemmer en het IVN Zuid-Kennemerland. Voor het IVN namen Yneke Bettink en ondergetekende deel aan dit overleg, dat nog enkele maanden wordt voortgezet.

Het doel van het Klankbord was om te komen tot een voor beide partijen aanvaardbaar beheerplan, wat ook inderdaad zou worden uitgevoerd. Dat was in het verleden vaak niet het geval. Een groot struikelblok in dit verband bleek de organisatie van waaruit het onderhoud van De Hout werd geregeld: er bleek geen sprake te zijn van een gecoördineerd beheer van De Hout als organisatorische en praktische eenheid. Pas eind 2008 werd op voorlopige basis een beheerder aangesteld.

Teneinde ook op langere termijn in staat te zijn om vanuit een onafhankelijke positie als gesprekspartner te fungeren voor de gemeente Haarlem, hebben enkele leden van het Klankbord het initiatief genomen om te komen tot de oprichting van een Vereniging van Vrienden van de Haarlemmer Hout. Er is

voor het verenigingsmodel gekozen omdat er dan sprake is van een achterban van leden, wat de betrokkenheid van de Haarlemmers bevordert, terwijl het politiek gewicht in de schaal legt.

Om de zekerheid te hebben dat een dergelijke vereniging zinvol en haalbaar is, werd besloten om de club enige tijd in een informele oprichtingsfase te houden, zodat geïnteresseerden zich al vóór de eigenlijke oprichting kunnen aanmelden en er bij de feitelijke oprichting van de vereniging al direct sprake is van een ledenbestand.

Om dit mogelijk te maken werd een doelstelling geformuleerd. Er worden voorbereidingen getroffen voor het maken van een website en ook werd een e-mailadres aangeemaakt waarop belangstellenden zich kunnen opgeven. Dat is in eerste instantie vrijblijvend en kan in een latere fase door de betrokkene tot een lidmaatschap worden omgezet. Uiteindelijk zal er sprake zijn van een contributie van €10,- per jaar.

De doelstelling van de op te richten vereniging luidt als volgt: *“De Vereniging van Vrienden van de Haarlemmer Hout stelt zich ten doel om waar mogelijk bij te dragen aan het bevorderen van het besef bij bevolking, bezoekers en beleidsmakers van Haarlem van de cultuurhistorische en natuurhistorische waarde van De Haarlemmer Hout, zowel als van de hedendaagse en toekomstige waarde ervan. Zij biedt zich aan als klankbord en gesprekspartner voor degenen die verantwoordelijk zijn voor het beheer, onderhoud en gebruik van De Hout als Groen Monument en oudste stadsbos van Nederland, met als belangrijkste oogmerk de garantie om, via consequent, vakkundig en respectvol onderhoud De Haarlemmer Hout door te kunnen geven aan toekomstige generaties, als een object van*

blijvende en onschatbare waarde voor de stad Haarlem en haar inwoners.”

De oproep aan u als lid of donateur van het IVN-ZK is nu, om als u als belangstellende op te geven als u achter bovengenoemde doelstelling staat. U kunt dit doen via het onderstaande e-mailadres of schriftelijk of telefonisch bij Hans Kerkhoff, zodat we op basis van een concrete, potentiële achterban van leden binnen een termijn van 4-6 maanden een Vereniging van Vrienden van de Haarlemmer Hout kunnen oprichten. Een dergelijke oproep gaat ook naar diverse wijkraden.

Met nadruk wil ik in dit verband nog vermelden dat via een dergelijke vereniging kan worden bevorderd dat naast praktische zaken als een adequaat beheerplan, ook meer op bezoekers gerichte voorzieningen als een bezoekerscentrum, het versterken van het educatieve aspect voor met name schoolkinderen, het uitbrengen van beschreven wandelingen voor verschillende seizoenen en het houden van rondleidingen volgens een jaarschema en op aanvraag, zullen worden gerealiseerd. Op die manier zal een zeker IVN/KNNV-accent duidelijk herkenbaar zijn.

Maar het feit blijft dat een vereniging zonder leden niet kan bestaan, en ik vraag degenen die dit bijzondere stadsbos met zijn rijke historie een goed hart toedragen dan ook dringend om dit kenbaar te maken door zich als belangstellende op te geven!

Hans Kerkhoff
postadres: M. Hobbemastraat 22,
2102 RK Heemstede
telefoon: 023 – 52 88 577
vriendenhaarlemmerhout@gmail.com

Zin in een frisse lentewandeling?
Raadpleeg de natuurwegwijzer!

Kent u de Hekkenroute al? Deze loopt over de ringdijk van de Purmer. Het is een gevarieerde lijnwandeling van 12 km die deels over de verharde weg voert en deels over de grasdijk. Zoekt u een kortere wandeling of een ander gebied in Noord-Holland? Maar liefst 157 wandelingen met bijbehorende kaartjes en informatie zijn te vinden op www.natuurwegwijzer.nl. Dus ook zeker een wandeling bij u in

de buurt en met een lengte die u wenst. Ook geïnteresseerd in speciale activiteiten? Met één druk op de knop stelt u uw eigen activiteitenkalender samen!

Kijk wat er nog meer mogelijk is op www.natuurwegwijzer.nl. Schrijf u bijvoorbeeld in voor de nieuwsbrief en ontvang binnenkort up to date nieuws over landschap en natuur in Noord-Holland in uw eigen mailbox.

SCHOOLTUIN- VRIJWILLIGERS GEZOCHT

Voor het Haarlemse schooltuinwerk is het Natuur- en Milieucentrum Ter Kleef op zoek naar vrijwilligers die basisschoolleerlingen (groepen 6 en 7) willen helpen bij het tuinieren. Moestuinkennis is niet nodig, die doet men op in de praktijk. Wat

wel gevraagd wordt is veel zin en enthousiasme, en enige kennis van de natuur.

Het schooltuinseizoen loopt van eind 1 april tot 1 oktober en de werkzaamheden vragen ongeveer een ochtend of een middag per week. Als tegenprestatie krijgen de vrijwilligers een stukje grond

waarop ze voor zichzelf wat gewassen mogen verbouwen. Neem voor nadere informatie of aanmelding telefonisch contact op met Peter Bulsing van het Natuur- en Milieucentrum Ter Kleef, telefoon: (023) 511 33 35.

Activiteitenprogramma Voorjaar 2009

IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, afdeling Zuid-Kennemerland

Vrijdag 13 februari 17.00 – 18.30

Schemerexcursie in het Nationaal Park Zuid Kennemerland

In de Kennemerduinen op zoek naar dieren die pas te voorschijn komen als het nacht wordt. Een spannende excursie in een gebied dat normaliter op dat tijdstip niet toegankelijk is. Kijker meenemen aanbevolen. (Max. 30 personen!)

⊗ Ingang Bleek en Berg Bloemendaal

① Aanmelden verplicht via publiciteit@ivnzk.nl. Informatie en aanmelden: Marc van Schie, 023-5351239

Zaterdag 14 februari, vanaf 9.30 uur

Aan de slag op Eindhovenout

Natuurwerkdag op het landgoed Eindhovenout nabij De Haarlemmerhout. Aan de slag in het hakhoutbos. Komt ten goede aan de vele bijzondere planten die in dit mooie natte natuurgebied voorkomen.

① Aanmelden, informatie en routebeschrijving bij Marc van Schie, 023 - 5351239

Zondag 15 februari 11.00-12.30 uur

Diersporen en Vogels Koningshof

Kinderexcursie en gelijktijdig en afzonderlijk een excursie voor volwassenen.

⊗ Infopaneel bij parkeerplaats Koningshof, Duinlustweg 26, Overveen. Ivm beperkte parkeerruimte wordt u verzocht met de fiets of openbaar vervoer te komen

① Hetty Wijker 023 - 5713632

Zondag 22 februari 11.00 – 12.30 uur

De wereld van de mossen Koningshof

Grijp je kans en ga mee naar het gebied dat het rijkst aan mossen is in de wijde omtrek. Hier groeien ruim 100 verschillende mossen op 1 vierkante kilometer waar je normaal gesproken overheen loopt.

⊗ Infopaneel bij parkeerplaats Koningshof, Duinlustweg 26, Overveen Ivm beperkte parkeerruimte wordt u verzocht met de fiets of openbaar vervoer te komen.

① J. van Klaveren 020 - 6818099

Zondag 1 maart 13.00 – 14.30 uur

Strandexcursie IJmuiden

Op pad op het strand

⊗ Jachthaven van IJmuiden, Bushalte eindpunt bus 4 en bus 82

① Erna Schreuder 023-5314647

Zondag 8 maart 11.00 – 12.30 uur

Knoppenwandeling Haarlemmerhout

Ook zonder blad laten bomen zich goed herkennen.

☉ Restaurant Dreefzicht

① Hans Kerkhoff 023 - 5288577

Zondag 15 maart 8.00 – 9.00 uur

Met padden op pad Koningshof

De padden trekken van Koningshof naar Elswout en wij gaan naar hen op zoek. Intussen vertellen we je alles over het leven van de pad. Er kunnen maar 30 kinderen mee, je moet je dus vooraf opgeven! Voor de ouders wordt tegelijkertijd een vogel-excursie georganiseerd. Verrekijker niet vergeten.

☉ Infopaneel bij parkeerplaats Koningshof, Duinlustweg 26, Overveen. Ivm beperkte parkeerruimte wordt u verzocht met de fiets of openbaar vervoer te komen.

① Aanmelden en informatie bij: Ans Boogers, 023 -5312902 (of ansencees@upcmail.nl)

Zondag 15 maart 11.00 – 12.30 uur

Bomen in de lente Begraafplaats Kleverlaan

i.s.m. de KNNV. Een excursie over (monumentale) bomen in bloei en een kijkje in de historie van de begraafplaats.

☉ Ingang Algemene Begraafplaats aan de Kleverlaan

① Hans Kerkhoff 023 - 5288577

Zondag 29 maart 14.00 – 15.00 uur

Stinsenplanten in een decor van monumentale bomen: Spaar en Hout

Behalve aan de massaal aanwezige stinsenflora zal aandacht worden besteed aan de monumentale bomen van het landgoed en de cultuurhistorische aspecten daarvan.

☉ Poortgebouw aan de Kleine Houtweg 139, aan de oostzijde van de Haarlemmerhout.

① Hans Kerkhoff 023 - 5288577

Zondag 5 april 8.00 – 10.30 uur

Weidevogelexcursie Hekslootpolder

I.s.m. Vereniging Behoud de Hekslootpolder en Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Kijker meenemen!

☉ Infopaneel hoek Spaarndamseweg/Vondelweg, Haarlem.

① Eric van Bakel 023 - 5393507

Zondag 5 april 11.00 – 12.30 uur

Stinsenplanten als lentebode in het Bennebroekbos

De Overplaats en het Bennebroekbos staan nu vol prachtige stinsenplanten die de lente aankondigen. Kom en geniet van de grote diversiteit!

☉ Parkeerplaats van Linnaeushof, Binnenweg, Bennebroek, Parkeren kost 3 Euro (of elders parkeren)

① Hans Kerkhoff 023 - 5288577

Donderdag 9 april 20.00 – 21.30

Paasmaanexcursie: Hazen in de Hekslootpolder

(ism de Vereniging Behoud de Hekslootpolder). Op zoek naar hazen onder de rook van Haarlem. Bij opkomst van de eerste volle maan in de lente: de Paasmaan. Kortom, op zoek naar de roots van de Paashaas (er worden geen eieren gezocht).

☉ Verzamelen: Infopaneel hoek Spaarndamseweg/Vondelweg, Haarlem.

① Eric van Bakel 023 - 5393507

Paasmaandag 13 april 13.00 – 16.00 uur

Stinsenplanten op Thijsses's Hof

Stinsenplanten staan nu volop in bloei aan de binnenduinrand van Zuid-Kennemerland. En dus ook op Thijsses's Hof, de oudste heemtuin van Nederland. Op deze tweede paasmiddag is er een rondleiding om 1 uur, om 2 uur, en om 3 uur. En wilt u zelf een stinsenplant in uw tuin? Er zijn ook stinsenplanten te koop!

☉ Thijsses Hof, Mollaan 4, Bloemendaal

① organisatie: www.thijsseshof.nl. Telefoon 023-5262700.

Donderdag 16 april 18.30 – 19.30 uur

Natuurwandeling Schapenduin en Caprera

Avondexcursie op deze buitens. Dit is een excursie op twee aan elkaar grenzende landgoederen met een historische achtergrond. Er zijn prachtige mospaden, monumentale bomen en veel vogels. Deze wandeling is niet geschikt voor jonge kinderen.

☉ Start aan de Brederodelaan 145 in Bloemendaal.

Verzamelen buiten het hek

① Wil Stumpe 023 - 5374168

Zaterdag 18 en Zondag 19 april 13.00 – 14.00 uur

Bodemdiertjes zoeken bij het Voorjaarsevenement van het NME

Op beide dagen is er een voorjaarsevenement bij de stadskweektuin aan de Kleverlaan 9. Er is een stand van het IVN met diverse activiteiten en ook de Groene Winkel zal er staan. Beide dagen is er om 13.00 uur voor kinderen van 4 tot 10 jaar een excursie om bodemdiertjes te zoeken. Excursie is alleen voor kinderen, ouders gaan niet mee.

☉ Stadskweektuin Kleverlaan 9 Haarlem

① Aanmelden in de stadskweektuin bij de stand van het IVN.

Informatie: Frank Jansen 023 - 5290984

Zondag 19 april 8.00 – 10.30 uur

Vogelexcursie, Elswout

Toegangskaart verplicht. Kijker meenemen.

☉ Ingang landgoed Elswout, Elswoutslaan 12a, Overveen.

① Roelof Boddaert, 023-5717773

Excursies gaan altijd door, ook als het regent. Aanmelden is niet nodig, tenzij aangegeven.

☉ = plaats van vertrek; = fiets; ① = informatie; = (ook) voor kinderen; = niet voor kinderen

Donderdag 23 april 19.00 – 20.30 uur

Voorjaar op Leyduin

Genieten van de laatste stinsenplanten, de broedvogels zijn terug en zingen volop: Het voorjaar is begonnen!

☉ Parkeerplaats Leyduin, Manpadslaan, Heemstede.

① Marc van Schie, 023-5351239

Zondag 26 april 04.30 uur 's nachts tot einde middag/begin avond (lunchpauze op Parnassia)

Nachtegalentocht Duin en Kruidberg/ Kennemerduinen

Wandeltocht van de binnenduinrand naar zee en weer terug. Onderweg wordt gekeken en geluisterd naar vogels van diverse duinlandschappen en de vogeltrek over zee. De tocht wordt onderbroken voor een lunchpauze in restaurant Parnassia. Kijker en extra eten/ drinken meenemen. Denk om warme kleding.

☉ Kennemerduinen, ingang Bergweg, Bloemendaal

① Deelname uitsluitend na aanmelden bij Eric van Bakel via ericvanbakel@hetnet.nl, (of) 023-5393507

Zondag 3 mei 08.00 – 10.30 uur

Weidevogelexcursie

I.s.m. Vereniging Behoud de Hekslootpolder en

Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Kijker meenemen!

☉ Infopaneel hoek Spaarndamseweg/Vondelweg, Haarlem.

① Eric van Bakel 023 - 5393507.

Donderdag 7 mei 19.00 – 21.00 uur

Het landschap als geschiedenisboek Fietsexcursie Spaarnwoude

Een afwisselende fietsroute door een stuk van Spaarnwoude dat van historische betekenis is. Dit gebied is bij uitstek geschikt om te laten zien hoe een landschap in de loop der eeuwen kan veranderen. We fietsen 5000 jaar terug in de geschiedenis en stappen regelmatig af om kennis te maken met landschap, cultuurhistorie en natuur. Misschien kunnen wij van een mooi zonsondergang genieten. Zorg voor goede schoenen en zo mogelijk een verrekijker, Niet geschikt voor kinderen.

☉ Standbeeld van Hansje Brinkers op de Spaarndammerdijk in Spaarndam.

① Aanmelden bij: Jonne Misset 023 – 5274950 of jonnemisset@vodafonevast.nl

Zaterdag 9 mei 14.00 – 15.30

Excursie Theekruiden Middenduin

Wij gaan op zoek naar kruiden die onze voorouders hielpen om te overleven. Net als zij maken wij na afloop samen een smakelijk drankje.

☉ Middenduin, Ingang Duinlustweg Overveen

① Graag aanmelden bij Yneke Bettink 023 - 5254995

Zondag 10 mei 11.00 – 12.30

Bloeiende bomen op de begraafplaats

i.s.m. de KNNV. Laat u zich verrassen door de tegenstelling van de fraaie bloemetjes en de kracht van de monumentale bomen. U krijgt ook een kijkje in de historie van de begraafplaats

☉ Ingang Algemene Begraafplaats aan de Kleverlaan

① Hans Kerkhoff 023 - 5288577

Zondag 10 mei 11.00 – 12.30

Kinderexcursie Vogels in hun leefomgeving

Wij gaan samen op zoek naar vogeltjes in hun leefomgeving in Middenduin. Breng een kijker mee als je er eentje hebt.

Kinderen van 4-10 jaar. Voor ouders is er tegelijkertijd een aparte vogelexcursie. Kijker aanbevolen!

☉ Middenduin, ingang Duinlustweg Overveen

① Petra van Wezel 023 - 5246786

Woensdag 13 mei 20.00 – 22.00 uur

Nachtegalenexcursie Amsterdamse Waterleidingduinen

i.s.m. Waternet en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland.

Toegangskaart verplicht. Kijker meenemen.

☉ Ingang Waterleidingduinen Zandvoortselaan tussen Zandvoort en Bentveld.

① Roelof Boddaert, 023-5717773.

Donderdag 14 mei 20.15 – 22.15

Libellenlezing door Renè Manger KNNV Libellenwerkgroep

Renè laat ons kennis maken met de libellen die in Zuid-Kennemerland voorkomen. In het bijzonder schenkt hij extra aandacht aan de verschillende soorten heidelibellen. Hij heeft veel kennis opgedaan over de Noordse winterjuffer, een broertje van de in onze omgeving voorkomende Bruine winterjuffer, waarover hij ons het nodige zal vertellen.

☉ Ter Kleef Kleverlaan 9 Haarlem

① F. Koning, 023-5289009,

Zondag 17 mei 10.00 – 13.00 uur

4-Seizoenen Lentewandeling Amsterdamse Waterleidingduinen

Een stevige duinwandeling waarbij dezelfde route ieder seizoen fascinerend anders is. Welke kruiden staan er nu? Welke bloemen openen hun knoppen? Welke dieren laten zich zien als het nog stil is in het duin? Neem iets te drinken en te eten mee. Toegangskaart verplicht. Kijker meenemen.

☉ Waterleidingduinen, ingang Panneland.

① Margo Slot, 023-5276145

Excursies gaan altijd door, ook als het regent. Aanmelden is niet nodig, tenzij aangegeven.

☉ = plaats van vertrek; = fiets; ① = informatie; = (ook) voor kinderen; = niet voor kinderen

Zondag 17 mei 12.00 – 16.00

Zee - Evenement

Kom genieten en uitwaaien aan zee tijdens het Zee-evenement bij het Juttersmuseum. Wij bieden voor jong en oud: uitleg over zee- en strandvorsten, zeeactiviteiten, zee-korvissen, zeeinformatie, zee-excursie, zeequiz & zeewinkel.

☉ JuttersmuZEEum Zandvoort

① www.ivnzk.nl of Ciska Klarenbeg 023 - 5848789

Zondag 17 mei 14.00 – 15.30

Natuur en Historie Hageveld

Landgoed Hageveld heeft niet alleen een rijke historie, het is ook een prachtig (hoewel bedreigd...) klein stukje natuur waar veel te ontdekken valt.

☉ Parkeerplaats voor de hoofdingang van de school.

① Hans Kerkhoff 023-5288577

Zondag 17 mei en 7 juni 12.00 – 13.00

Libellententoonstelling met lezing en excursie

KNNV Libellenwerkgroep: U kunt bij de libellententoonstelling alles te weten komen wat u altijd al over libellen wilde weten. Om 12 uur wordt er een lezing gegeven en vanaf 13 uur kunt u bij de aansluitende excursie zelf op zoek gaan naar libellen.

☉ Duincentrum "deZandwaaier"

① Frans Koning 023 – 528 9009

Dinsdag 19 mei 20.00 – 22.00 uur

Nachtegalenwandeling Reinaldapark

Graag kijker meenemen.

☉ Parkeerplaats bij de Zomervaart, Prins Bernardlaan, Haarlem.

① Dik Vonk 023 - 5254140

Zondag 7 juni 11.00 – ca. 17.00

Dwars door de Duinen Van Binnenduin tot Zeereep

Deze excursie voert u vanaf de binnenduinrand van Duin en Kruidberg, langs het Vogelmeer, tot de zeereep van Bloemendaal aan Zee. Een 6 kilometer lange wandeltocht onder leiding van ervaren IVN gidsen, die u de geleidelijke verandering van dicht bos tot kaal zand laten meemaken. Brood, drinken en eventueel verrekijker meenemen.

☉ bij station Santpoort-Noord (westkant) om 11.00 uur en terug met de bus vanaf de Kop van de Zeeweg in Bloemendaal aan Zee (ongeveer 17.00 uur).

① Aanmelden graag, maar hoeft niet. Informatie: Ronald van Zon: 023-5492719

Zondag 7 juni 12.00 – 13.00

Libellententoonstelling met lezing en excursie

Zie beschrijving 17 mei

Zondag 7 juni 11.00 – 12.30

Strandexcursie voor kinderen

Met de kinderen gaan we het strand verkennen en o.a. het Juttersspel spelen. Ouders gaan hierbij niet mee.

☉ Infopaneel bij Restaurant Parnassia

① Frank Jansen 023 - 5290984

Woensdag 10 juni 19.00 – 21.00

De moeite waard! Westelijk Tuinbouwgebied

U wandelt door de duinzoom op een strandvlakte aan de grens van Haarlem. Vroeger was dit het groente- en bloembol-engebied van Haarlem. Duinvliet is een oud buiten dat grenst aan Elswout. Dit gebied heeft monumentale bomen met veel holenbroeders, maar het is nogal verwilderd en rijk aan wilde planten. Het tuinbouwgebied is al jaren een twistpunt tussen gemeente, bewoners en de eigenaren. Er is een actiecomité actief om het tij te keren. In elk geval is een avondje wandelen en kijken de moeite waard.

☉ Bij café Het Wapen van Kennemerland, Ramplaan 125

① Wil Stumpe 023 - 5374168

Zondag 14 juni 12.00 – 13.30

Excursie Waterbeestjes Poelbroek

Trek waterdicht schoeisel aan en kleding die bestand is tegen buiten, dus niet nieuw en hagelwit. Kinderen en hun begeleiders vangen en bekijken zelf waterdiertjes. Om de waterdieren te vangen gebruiken we schepnetten en om ze uit te zoeken en goed te bekijken hebben we witte plastic bakken, glazen potten en loepotjes. Het IVN heeft deze materialen te leen, maar neem zelf ook een lichtgekleurd afwasteiltje en een schepnet mee. Ook theezeeffe, lepel en loepotje zijn handig om de vangst uit te zoeken. U krijgt deskundige uitleg van ervaren gidsen.

☉ Het einde van de Bernadottelaan bij de Meerwijkplas

① Dik Vonk 023-5254140

Donderdag 18 juni 19.00 – 20.30

Zeedorpenlandschap Zuidduinen Zandvoort

Grootste restant van een duingebied dat is verbonden met de eeuwenoude Zandvoortse zeedorpencultuur. De karakteristieke zeedorpenvegetatie is hier rijk ontwikkeld.

☉ parkeerwachtershuisje Ir. G. Friedhoffplein, Zandvoort zuidwest.

① Erna Schreuder 023-5314647

Dinsdag 23 juni 19.00 – 20.30

Zeedorpenlandschap Kostverlorenpark Zandvoort

Duinterrein met interessante cultuurhistorie en rijke flora.

☉ ingang Quarles v. Uffordlaan 1, Zandvoort

① Roelof Boddaert 023-5717773

Excursies gaan altijd door, ook als het regent. Aanmelden is niet nodig, tenzij aangegeven.

☉ = plaats van vertrek; = fiets; ① = informatie; = (ook) voor kinderen; = niet voor kinderen